

nu slet ikke dvæle ved, at det efterhaanden som Valgretten er udvidet i England, viser sig, at dette Dvertal af et Par Stemmer ikke engang rent udvortes taget forslaaer. Vi have ganske nylig set, at et Ministerium, der paa den mest eklatante Maade havde stillet et Kabinetsspørgsmaal kom i Minoritet. Man kunde ikke tænke sig andre end to Mand som Premierministre; der var foruden den, der var foreslaaet, kun en eneste Mand, der kunde kaldes hertil, og da denne anden Mand, der er en Mand paa omtrent 70 Aar, træt af Arbejde og høiet af Sorg, negtede at overtage Noret, forsvandt det parlamentariske Systemis Forbring, og Ministeriet blev, uagtet det var kommet i Mindretal ved et Kabinetsspørgsmaal. Jeg vil se bort derfra, jeg vil forudsætte, at det parlamentariske System i England endnu lever, saaledes som det levede for 20, 30 eller 50 Aar siden; jeg vil se bort fra de Betragtninger, som af den nuværende Skattemerkantiler bleve anstillede under de sidste Valglovsforhandlinger, hvor han med stor Forudseen, med stor Ughybdighed for Landets Historie, henvendte de bekjendte Ord til sin nuværende Leder: „Hav dog Medlidenshed med vor gamle parlamentariske Forsfatning!“ Men denne havde ingen Medlidenshed med den, og Forholdene ville nu udvikle sig anderledes end tidligere. Altsaa, mine Herrer, jeg ser bort herfra og spørger, hvilke have Betingelserne for et parlamentarisk Ministeriums Dannelse i England hidtil været? Naar de ret ville undersøge, hvilke Mand, der optages i et engelsk Ministerium og fremfor Alt, hvem der bliver Ministeriets Leder, ville de finde, at der er 3 Faktorer, som spille en fremtrædende Rolle ved alle Posters Besættelse, men fremfor Alt ved Premierministeres Valg. Den ene er Fødselsoverlegenhed, altsaa begunstiget Fødsel. Den anden er Rigdomsoverlegenhed, altsaa en begunstiget Formuenhedsstilling i Samfundet, fremfor Alt da en gennem Arv vundet Formuestilling, thi det Medlem af Underhuset, der selv har erhvervet sin Rigdom, skal ikke let finde Plads i et britisk Kabinet. Den tredje er Landsoverlegenhed, udviklet og besættet gennem Studium og Dannelse. Det er de tre Betingelser. Den af dem, der vanskeligst har kunnet undværes, maa vel siges at have været Fødselen, naturligvis ikke saaledes, at den blotte Fødsel i en vis Familie gjorde Udslaget, men saaledes, at den, der med en saadan Fødsel i nogen Grad forenede de andre Elementer, haade et uhyre Forspring for de Andre. Den, der i høiere Grad forener alle de tre Elementer, vinder en Frihed, en Tryghed i Stillingen som engelsk Premierminister, der er ukjendt i alle andre Lande. Jeg tør ikke tale om levende Mand, uagtet det er aldeles sikkert; at den, der kender f. Ex. Lord John Russell, Disraelis og Gladstones Livsudvikling, vil kunne anstille overordentlig lærerige Betragtninger om Betingelserne for at blive engelsk Konseilspræsident. Derimod er det tilladt at tale om de Døde. Svad

tro de Herrer, at der gav Palmerston sin eminente Sikkerhed i den lange Række af Aar? Det var det, at han var saa lykkelig i et ligeligt Tævnmaal at forene alle tre Betingelser. Han hørte til de privilegerede Familier; han hørte vel ikke til dem, der efter engelske Forhold kunde kaldes særlige rige, men han var dog formuende, og han var en høitbegavet Mand, som fra Ungdommen af havde udvillet sine medfødtte Gaver ved stadigt Arbejde. Den, der ikke i samme Grad forener de tre Elementer, maa dog i alt Fald forene nogle af dem i en betydeligere Grad, naar han skal kunne hævde sig i en Stilling, som Premierminister. Lad mig navne et Navn, som de Alle kende: Sir Robert Peel. Denne Mand var ikke ved Fødselen saa høit stillet som Palmerston, han arbejdede en Formue, og ved en ganske sjelden Arbejdsdygtighed vandt han en eminent Stilling, hvori han paa det økonomiske Omraade øvede en gjennemgribende Indflydelse. Men skal Nogen i England, der hverken er lykkelig stillet med Hensyn til Fødselen, og heller ikke er lykkelig stillet med Hensyn til Rigdom, overvinde disse to Mangler, fordres der et Geni, som selv i England kun sjelden fødes, og endda naaer et saadant Geni kun ved et Sammenstød af færegne Omstændigheder til den Stilling, der ellers tilkom ham i Kraft af Mandens Ret. Eller han naaer den i alt Fald først saa sent, at hans Kræfter forinden ere saa nedbrudte, at han segner under Byrden, der lægges paa ham. Som Exempel vil jeg navne en Mand, som trods den Uret, han har tilføjet Danmark, utvivlsomt maa siges, at have været et Geni: George Canning. De ville altsaa, mine Herrer, finde, at der med Hensyn til Betingelserne for et Ministeriums Dannelse i det Store og i det Enkelte, igjennem den traditionelle Udvikling har optaarnet sig saadanne Vanskeligheder og Betingelser, at kun virkelig eminente Genier kunne gjennembrude disse Skranke, Genier, der som sagt selv i England kun fødes sjældent, og som vi i Danmark sandelig ikke kunne gjøre Forbring, paa at besidde. Skulle vi søge om en saadan Statsmandsdygtighed hos en danskfødt Mand, frygter jeg, at vi maatte gaa tilbage til Griffenselds Tider. Det er altsaa Resultatet af den 600aarige Udvikling; det er de Vilkaar, under hvilke det parlamentariske System i England er i Stand til at arbejde ikke i en enkelt Samling, men igjennem Mennefsalderne. Og dette System tror De, mine Herrer, at De kan oversføre til vort Land.

Det andet Hovedresultat af den Maade, hvorpaa det parlamentariske System har arbejdet sig frem i England, er det hele Net, den hele Kjaede af usfærene Regler, som bestyrer Forholdet mellem Kronen og de tvende Huse, mellem Overhuset og Underhuset, mellem Regjeringen og Kamrene. I England møder en Minister ikke i begge Thing. En af Betingelserne for et Ministeriums Dannelse er, at begge Huse ere nogenlunde ligelig repræsen-